

majetného obžalovaného, rovnajíc se několikaměsíčním služebním požitkům státního úředníka takového postavení, jakého bylo služební místo obžalovaného v době souzeného skutku. Jelikož námitky stížnosti neobstály, bylo ji zavrhnouti.

Čís. 3416.

Nezbytným předpokladem řešení otázky viny při trestných činech proti bezpečnosti cti je, by soud formálně bezvadným způsobem zjistil nejprve obsah, smysl a dosah závadných projevů, by se přesně vyjádřil, jaké obvinění dotýkající se cti soukromého obžalobce, bylo obsahem a smyslem projevů proneseno, by se pak na tomto skutkovém podkladě vyjádřil o tom, které ze skutkových podstat §§ 487 a násl. tr. zák. zjištěný projev ve směru objektivním podřaduje, a by na tomto podkladě přikročil pak k řešení otázky, zda je v tom neb onom směru důkaz pravdy přípustný, pakli ano, zda se podařil, po případě, pokud tato otázka nebyla kladně rozřešena ve prospěch obžalovaného, by přistoupil ke zkoumání otázky důkazu pravděpodobnosti ve smyslu § 4 tisk. nov.

Jediným měřítkem při posuzování čestnosti jednotlivce není zachovalost ve smyslu trestního zákona; nepoctivým může být i jednání, které se sice ještě nepříčí normám trestního zákona, avšak příčí se obecným názorům slušných kruhů společenských.

Provedením důkazu pravdy o úplatkářství jest prokázána též opodstatněnost obvinění z nepoctivosti.

Člen obecní bytové komise je veřejným činitelem; jde o úplatkářství, bral-li jako takový za výkon této čestné funkce úplatu.

Ustanovení § 491 tr. zák. má na mysli jen taková hanění, při nichž nejsou uváděny určité konkrétní skutky; pokud sem nespadá, byl-li kdo nazván »positurou«, bylo-li mu vytýkáno, že »obrátil na čtyráku, že k tomu musí být i notná porce drzosti a že je plevem, jež musela (komunistická) strana vyhodit« a pokud je tu důkaz pravdy přípustným, byly-li ony výroky učiněny se zřetelem na určité tvrzení skutečnosti.

(Rozh. ze dne 15. března 1929, Zm I 95/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost soukromého obžalobce do rozsudku krajského jako kmetského soudu v Hradci Králové ze dne 23. prosince 1927, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem proti bezpečnosti cti podle § 491 tr. zák. a § 1 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., sprostěn však podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle § 488 tr. zák. a § 1 zákona čís. 124/1924 sb. z. a n., vyhověl zmatečnou stížnosti obžalovaného, rozsudek v napadené odsuzující části zrušil a věc vrátil soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

I. Ke zmateční stížnosti soukromého obžalobce: Stížnost napadá rozsudek v části sprostňující, pokud nalézací soud vzal za prokázáno, že se obžalovanému podařil důkaz pravdy v tom směru, že soukromý obžalobce byl pro nepoctivost a úplatkářství vyloučen z komunistické strany. Dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a), b) § 281 tr. ř., a provádí je v souvislosti. V nepravu je však stížnost především, pokud se snaží dokázati, že se obžalovanému nepodařil důkaz pravdy ani v příčině úplatkářství. Namítá-li, že případy, kde jednotlivci nahražovali soukromému obžalobci v jeho soukromém životě ušlý čas za hledání bytů, nemohou býti předmětem důkazu pravdy a že důkaz takový je ve smyslu § 489 tr. zák. vyloučen, — stačí ji odkázati k tomu, že podle zjištění rozsudkových, jež při dovolávání se hmotněprávního důvodu zmatečnosti jsou pro stěžovatele závazná, obraceli se dotyční jednotlivci na stěžovatele nikoli jako na osobu soukromou, nýbrž jako na člena obecní komise bytové, tedy jako na osobu, pověřenou veřejnou funkcí. Nemůže proto přicházeti ustanovení § 489 tr. zák. v úvahu a není důkaz pravdy ve smyslu § 490 tr. zák. vyloučen. Stížnost uplatňuje dále, že stěžovateli nepadá k tíži úplatkářství, poněvadž prý se ho může dopustiti jen osoba v § 101 tr. zák. jmenovaná, stěžovatel však v takovém poměru nebyl; bylať prý bývalá bytová komise zařízením zřízeným při hospodářství obce a jednotlivý člen komise neměl povahu úředníka ani pravomoci, ježto rozhodování komise bylo korporativní, omezené schválením obecní rady a proti usnesení tomu byla přípustná stížnost k okresní správě politické; nemohli prý tudíž předmětem ani podmětem úplatkářství býti ani bytová komise v celku ani její jednotlivý člen. Stížnost neobstojí. Zjištěno je, že stěžovatel byl členem bytové komise města S. Tím je prokázáno, že jako takový byl doista aspoň veřejným činitelem. Podle dalšího zjištění rozsudkového byla jeho funkce čestnou. Podstata takovéto funkce spočívá v tom, že se za její výkon neposkytuje odměna (úplata). Přijímal-li však stěžovatel od osob, jež se na něho obracely jako na řečeného funkcionáře, odměnu v penězích nebo v naturáliích, dával si od nich za výkon oné veřejné a čestné funkce poskytovat prospěch, na nějž, jak zjištěno, neměl práva, bral úplatu. Obvinění z úplatkářství je proto opodstaněno a nezáleží na tom, zda člena městské bytové komise lze pokládati za úředníka ve smyslu druhého odstavce § 101 tr. zák., ani na tom, zda takový člen měl moc rozhodovací, či nikoli, zda stěžovatel ve prospěch osob na něho se obrátivších něco zařídil, či nikoli a zda úplatu sám požadoval či ji jen přijímal. Stačí, že jako veřejný činitel za výkon své čestné funkce bral vůbec úplatu. To odpovídá pojmu úplatkářství nejen podle právního, nýbrž i podle všeobecného pojmání a cítění a je stížnost na omylu, majíc za to, že obžalovaný by mohl býti sprostěn zodpovědnosti jen tehdy, kdyby byl stěžovateli dokázal jednání, které by naplňovalo skutkovou podstatu zločinu podle § 104 tr. zák. nebo jiného podle zákona trestného činu. Stížnost zapomíná, že zákon trestá nejen bezdůvodné obviňování z činů, trestných podle zákona trestního (§ 487 tr. zák.), nýbrž též bezdůvodné obvinění z jiných činů nepočestných nebo

nemravných (§ 488 tr. zák.), pokud se týče jinaká veřejná hanění (§ 491 tr. zák.), a že stěžovatel sám svůj žalobní návrh opřel i o tato poslední dvě zákonná ustanovení. Že to, co o stěžovateli na základě provedených důkazů vyšlo najevo, nelze uvést v soulad s požadavky jednání čestného, je podle toho, co vyloženo, nasnadě a rozpoznaly to také ony společenské kruhy, k nimž stěžovatel svého času náležel, tím, že ho ze svého středu vyloučily.

Stížnost míní dále, že rozsudek je dojista formálně i věcně vadný, vysloviv, že se obžalovanému podařil důkaz pravdy i v tom ohledu, že stěžovatel byl z komunistické strany vyloučen i pro nepoctivost. Není prý nejmenšího důkazu o tom, že stěžovatel jednal nepoctivě, a rozsudek postrádá prý pro ono obvinění vůbec odůvodnění, takže je nejasným a neúplným. Pojmy nepoctivosti a úplatkářství jsou prý různorodé a obžalovaný ani nepoctivost stěžovateli vyčítanou blíže nenaznačuje, kdežto úplatkářství připíná k funkci stěžovatele jako člena bývalé bytové komise. Leč i v tomto směru musí stížnost zůstat bez úspěchu. Pravda je, že usnesením výkonného výboru komunistické strany byl stěžovatel ze strany vyloučen jen s poukazem na to, že jako člen bytové komise bral úplatky. Nalézací soud má však za to, že provedením důkazu pravdy o úplatkářství je prokázána též opodstatněnost obvinění z nepoctivosti, ježto ten, kdo bere úplatky, nemůže býti pokládán za člověka poctivého. Toto stanovisko nelze nazvat nesprávným. Již při slovném výkladu a pojmově poukazuje poctivost k bezvadnosti a k ryzosti povahy, jeví se v jednání, chování a smýšlení, tedy k bezúhonnosti vůbec. Této mravní kvalitě neodpovídá však zjištěné jednání stěžovatelovo a je správným názor, že prokázaným úplatkářstvím je prokázán i nedostatek mravní hodnoty ve smyslu právě vyloženém. Míní-li stížnost, že poctivý je každý, kdo se nedopustil trestného činu ze ziskuchtivosti, přehlíží, že jediným měřítkem při posuzování čestnosti jednotlivce nemůže býti zachovalost ve smyslu zákona trestního, dokonce zachovalost relativní, jak ji má stížnost na mysli, a že naopak nepoctivým může býti již i jednání, které se sice nepřihlíží ještě normám zákona trestního, avšak přichází se obecným názorům slušných kruhů společenských. Rozsudek v části osvobozující netrpí proto ani formální ani věcnou vadou, pročez bylo zmateční stížnost soukromého obžalobce zavrhnouti.

II. Naproti tomu byla shledána důvodnou zmateční stížnost obžalovaného. Nalézací soud bez jakéhokoli dalšího odůvodnění vyslovil jen, že se obžalovanému nepodařil důkaz pravdy, který by odůvodňoval, by obžalovaný mohl soukromého obžalobce nazvat posítkou a by mu mohl vytýkati, že obrátil na čtyráku, že k tomu musí býti notná porce drзости a že je plevem, jež musila komunistická strana vyhoditi — a že toto jednání zakládá skutkovou povahu přečinu podle § 491 tr. zák. a § 1 tiskové novely. Proti tomu uplatňuje zmateční stížnost obžalovaného, dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čís. 9 a) a 9 b) zřejmým poukazem však i čís. 5 § 281 tr. ř., že ustanovení § 491 tr. zák. má na mysli jen taková hanění, při nichž nejsou uváděny určité konkrétní skutky, že však v souzeném případě i ony závadné výroky byly učiněny se zřetelem na určité o soukromém obžalobci tvrzené skuteč-

nosti, k nimž však nalézací soud při uvažování věci vůbec nepřihlížel. Stížnost je v právu již podle čís. 5 § 281 tr. ř. Vytýká důvodně, že výroky, pro něž byl obžalovaný odsouzen, nutno posuzovati v souvislosti a se zřetelem na celé závadné věty a že nelze výroky vytrhnouti z celé souvislosti a posuzovati o sobě. S tohoto hlediska nutno skutečně přiznati, že při posuzování výroku »k takovým positurám« nelze nepřihlížeti k tomu, co bezprostředně předchází a kde je soukromý obžalobce viněn z určitého skutku, z úplatkářství, jehož se dopustil jako člen obecní bytové komise. Souhlasiti je též s výtkou, že slova »obrátil na čtyráku« a »k tomu již musí býti notná porce drzosti«, nelze uvažovati bez zřetele k tomu, že v článku je o soukromém obžalobci tvrzena určitá skutečnost, že ještě před několika měsíci nemohl sociální demokracii přijíti na jméno, že by k nim (t. j. k sociálním demokratům) nikdy nešel a že na doklad správnosti onoho obvinění (patrně z politického přeběhlictví) je poukazováno na určitou skutečnost, na vlastní výrok soukromého obžalobce, který pronesl ještě jako komunista k tajemníku S-ovi. Přisvědčiti jest posléze, že ani výraz »plevel« nesmí se vytrhováti ze souvislosti závadného článku a že obžalovaný nenazval ostatně soukromého obžalobce plevelem, nýbrž že o něm v článku uvedl, že byl »jako plevel« vyhozen z komunistické strany. Napadená část rozsudku je proto pro vytýkanou neúplnost výroku soudcovského vadná a nemůže již z této příčiny obstáti. Nalézací soud si neuvědomil, že nezbytným předpokladem zákonným předpisům hovícího řešení otázky viny při trestných činech proti bezpečnosti cti je, by formálně bezvadným způsobem zjistil nejprve obsah, smysl a dosah závadných projevů, by se přesně vyjádřil, jaké obvinění dotýkající se cti soukromého obžalobce bylo obsahem a smyslem dotyčných projevů proneseno, by se pak na tomto skutkovém podkladě vyjádřil o tom, které ze skutkových podstat §§ 487 a násl. tr. zák. skutkově zjištěný projev ve směru objektivním podřaduje, a by na tomto podkladě přikročil pak k řešení otázky, zda je v tom neb onom směru důkaz pravdy přípustný, pakli ano, zda se podařil, po případě, pokud tato otázka nebyla kladně rozřešena ve prospěch obžalovaného, by přistoupil ke zkoumání otázky důkazu pravděpodobnosti ve smyslu § 4 tisk. nov. (sb. n. s. čís. 3066). Netřeba zvláště zdůrazňovati, že nalézací soud musí svým příslušným úvahám dáti patřičný výraz i v odůvodnění rozsudku (§ 270 čís. 5 tr. ř.). Rozsudek v napadené odsuzující části neodpovídá oněm požadavkům, pročež jej bylo v této části zrušiti a, aniž bylo zapotřebí obírat se dalšími námitkami, věc v rozsahu zrušení vrátiti soudu prvé stolice k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Čís. 3417.

Ke skutkové podstatě zločinu zprznění podle § 128 tr. zák. stačí po stránce objektivní již pouhý dotek těla (nahého).

Nepředpokládá se, by čin trval delší dobu, ani, by pachatelovým jednáním bylo skutečně dosaženo ukojení chlípných chťičů, ani, by pachatelův úmysl směřoval výhradně k tomu cíli; stačí pohlavní zneužití, jež toliko dráždí nebo stupňuje smyslnost, a tomu odpovídající úmysl pachatele.